

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V. BÁTHORY-UTCA 24. SZÁM.
"Falu" Magyar Gazda és Földműves Szövetség.)
Telefon: 11-55-62.
Postatakarékpénztári csekkzámla száma: 23.158.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési díjak, a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: Egész évre 4, félévre 2, negyedévre 1 Ft.
Intézményeknek és jogi személyeknek egy évre 20 Ft

Budapest, 1938

XIX. évfolyam, 17. szám.

Április hó 24

Új szabadságharc

indult, illetve vált nyitná akkor, amikor Darányi Kálmán miniszterelnök betértesztette a zsidókérdés megoldását célzó törvényjavaslatát. Ennek a harcnak eddig csak áldozatai voltak: a teljesen elpusztult magyar középosztály, a falu kisemmizett népe és a városi munkásság kihasználtságai. A másik oldalán, a győztesek oldalán, ott állott az ország lakosságának alig ötszázalékos kisebbsége, amely a szellemi és közgazdasági élet legfontosabb és legjövődmezőbb posztjaiból 30—55 százalékot tartott megszállva. Az ország népe örömmel és megnyugvással vette tudomásul, hogy a kormány erélyes kézzel és magyar nyíltsággal nekilátott a probléma megoldásának, hogy az őseink vérvével megszerzett és megszentelt földön érvényesülést találjanak végre a keresztény tömegek is.

Az ötszázalékos kisebbség

a maga hatalmi pozícióját latbatva, vakmerő kísérleteket tesz a magyar kereszténység szabadságharcának elgáncsolására. A kezükön lévő vállalatok, ipartelepek egyik-másika, a rendelet megjelenése után, a keresztény munkások tömegeit dobta márcól-holnapra az utcára, megfosztva őket még attól a darabka kenyértől is, amelyért pedig alaposan meg kellett dolgozni. Hogy pedig ez az ellenakció általános legyen, röpcédulákkal árasztották el a városot és ezeken a cédulákon arra szólították fel a zsidóságot, hogy ne járjon szorakozóhelyekre, ne költsék, ne végeztessen munkákat, egyszerűen vonja ki magát a gazdasági életből. Természetesen a kormány megfelelő eréllyel, néhány óra alatt letörte a mozgalmat, amelynek célja a mostani igazságtalan és aránytalan helyzet megvédése lett volna. A vállalkozókat felszólították a munkások visszavételére — elvégre a kormányának jogában és módjában áll a hivatását nem teljesítő vállalatok élére kormánybiztost is állítani — a röpirat-terjesztők ellen pedig megindították a szigorú eljárást. Hisszük, hogy ezek az erélyes intézkedések teljes eredménnyel fognak járni.

A többség útja . . .

Eddig benyugodtunk abba, hogy csak az ötszázalékos kisebbség „tollasodhat” meg. Ennek ékes magyarázatát adja és egyben megjelöli a keresztény többség érvényesülése érdekében jövőben követendő utat is az a statisztika,

amelyet most adott ki a „Hangya” a tollkereskedelem eredményeiről. (Tudvalévő, hogy a legutóbbi évekig kizárólag zsidó cégek foglalkoztak a toll összevásárlásával és értékesítésével, míg a tollat kizárólag falusi kisemberek termelték és gyűjtötték). A „Tolltermelő és Értékesítő Hangya Szövetkezet” kimutatása szerint,

a multban, mindaddig, amíg az „ötszázalék” értékesítette a tollat, annak átlagára 3.06 pengő volt, míg a „Hangya” a mult évben átlag 6.96 pengőt fizetett a gazdáknak, a tollkivétel értéke pedig 8.1 millióról 24.5 millióra emelkedett. Ime, ez a jövőben követendő út: a keresztény termelő rétegeknek értékesítési szövetkezetekbe

kell tömörülniök, hogy egyesítve a maguk erejét, a közgazdasági élet minden terén eredménnyel vívhassák meg a szabadságharcot, amelynek kimenetele nem lehet kétséges: a keresztény Magyarországnak meg kell élnie, egzisztenciát kell találnia a keresztény erkölcsök szerint kereskedő, dolgozó és dolgoztató tömegeknek . . .

Földet és szaktudást kap a földművelő nép

A miniszterelnök és a földművelésügyi miniszter nagyfotossága nyilatkozata

Odakint a határban zsendül a vetés, virágdíszit öltönek a fák; természet, életet ígér az áldott magyar föld. Így van ez azóta, amióta az ember megtanulta a földet művelni és ráeszmélt arra, hogy mindenkinek a sorsa, kenyere attól függ, mennyi és milyen lesz a termés. Arra azonban — különösen régebben — senki sem gondolt, hogyan is él az a széles népréteg, amely a föld megmunkálásával, a termés előkészítésével és betakarításával foglalkozik, senki nem törődött azzal, hogy a falu népe arat-e magának is? . . .

Az utóbbi években azonban egyre fokozódó mértékben került előtérbe a földnépek szociális problémája;

meggyőződött az ember arról, hogy a földeken termő lstenáldása jobb is, több is, ha a földművelő lakosság szakképzettsége fejlődik, ha a gazda egészséges és éltszínvonalra nem marad el századokkal a városi lakosság kultúrnívója mögött.

Darányi Kálmán miniszterelnök és kiváló munkatársa, Marschall Ferenc földművelésügyi miniszter érdeme, hogy ennek a gondolatnak a gyakorlati megvalósítása érdekében olyan munka folyik, amelynek eredménye néhány év alatt át fogja formálni az egész magyar életet, megoldáshoz segítve a gazdaságtársadalom kulturális és szociális hiányait orvoslásának súlyos kérdését.

A kérdés első és legfontosabb része kétségkívül a szociális kérdés. Ismételtlen foglalkoztunk azokkal a törvényjavaslatokkal, amelyeknek szociális kihatásai hamarosan érvényesülni fognak; a husvéti ünnepek alkalmából elhangzott nyilatkozatok a földbir-

tokpolitika legfontosabb célkitűzéseit is a szociális gondolat és gondoskodás jegyében jelölik ki.

Darányi Kálmán miniszterelnök nyilatkozatában leszzegezi, hogy az új magyar földbirtokpolitika eredményei a legrövidebb időn belül érezhetővé válnak.

Telepítési célokra a kormány az eddigi kétmillió pengőn felül öt éven át, évi négytmillióval többet fordít, de erre a célra fordítja a vételár törlesztéséből befolyó összegeket, valamint az illeték- és adótartozások fejében igénybeveendő földeket is.

Hangsúlyozza a miniszterelnök, hogy a kormány arra törekszik, hogy elsősorban gazdálkodásra hivatottak műveljék és tartassák birtokukban a földet. Ennek a célnak az elérése érdekében a kormány biztosítani fogja a maga számára azt a jogot, hogy a földbirtok-elidegenítéseknél olyan esetben is megtagadhassa a hozzájárulást, ha az állam nem kíván élni elővásárlási jogával. Támogatni kívánja a kormány a földbirtok szövetkezetek, kisbirtok csoportok alakítását is. Remény van arra, hogy a hitbizományok és egyházi javadalmak nagyrészt is sikerül kishasznombérletek formájában műveltetni. Minden magyar gazda szívében hálás szeretettel talál visszhangra a miniszterelnöknek ez a mondata:

— A föld nem lehet portéka és nyereszkedés forrása, hanem a legfontosabb nemzetpolitikai tényező.

Marschall Ferenc dr. földművelésügyi miniszter két nyilatkozatban is ismertetni tárcája célkitűzéseit. Egyik nyilatkozatában leszzegezi, hogy

a telepítési törvény életbelépte óta eltelt huszonegy hónap alatt a kormány, illetve a földművelésügyi minisztérium kö-

rülbelül 8300 családot juttatott földhöz,

ezeknek egy része — 1820 család — visszatelepített. Ezek már onhibájakon kívül koldusbotra jutottak, elárverezték ingatlanukat. — összesen 6124 kataszteri holdat, 462 házas belsősséggel együtt, — amelyet a kormány visszaszerzett részükre. A miniszter hangsúlyozta, remény van arra, hogy a birtokpolitikai tevékenység útjeme meggyorsul, annál is inkább, mert a nagybirtok a töle várt mértéket tanusítja.

A földművelésügyi miniszter mágodik nyilatkozatában leszzegezi azt a tény, hogy a tudásnak pénzben is kifejezhető értéke van, mert a megfelelően képzett gazda többet és jobbat tud termelni, mint az, aki csak a maga szűk tapasztalati tudására támaszkodva, harcol a természettel, az egyre gyengülő földdel és szeszélyes időjárassal.

A továbbiakban megállapította a miniszter, hogy pompásan beváltak a téli gazdasági iskolák és a két-három hónapos gazdasági tanfolyamok, amelyek a belőlük kikerülő arany- és ezüstkalászos gazdákkal a tanfolyamok befejezése után is fenntartják a szoros kapcsolatot.

Az idei esztendő novemberében a tavalyi 14 helyett 22 téli gazdasági iskola fog működni a remélhető, hogy ezt a számot öt esztendő alatt 60 fölé sikerül emelni. A két-három hónapos téli gazdasági tanfolyamok számát a tavalyi 68 és idei 92-ről jövőre 150-re emeli.

Ezek a nyilatkozatok a magyar föld és földműves megbecsülésének, jobb és emberibb jövőjének biztosítékát jelentik és mint ilyeneket hálás szeretettel fogadják azokat a falvak népe . . .

A zsidó törvényjavaslat indokolása

Lapunk mult heti számában ismertettük már a *társadalmi és gazdasági élet egyensúlyának hatályosabb biztosításáról* szóló törvényjavaslatot, amelynek indokolását a benyújtást követően nagysütörtökön este kapták meg a képviselőház tagjai.

Az indokolás részletesen kimutatja, hogy a zsidóság jelentős többsége nem érezte át a magyar nemzet történelmi hagyományait és hogy mennyire szükséges a javaslat törvénynyé emelésével a gazdasági életben és a szabad kereseti pályákon a zsidó és nemzsidó társadalmi rétegek egyensúlyának helyreállítása.

Ellenállás és versenytárs hiányában a gazdasági élet lehetőségeit a zsidóság szállotta meg s szinte monopolisztikus szerepet biztosított magának.

A gazdasági érvényesülésnek majdnem korlátlan lehetőségei mágnésként vonzották hazánkba a külföldi zsidóságot is,

amely réteg nem tudott s nem is akart a hazai népesség egyéb rétegeihez idomulni.

A hatalmas gazdasági térfoglalás következményeként előzönlötték az összes értelmiségi pályákat, a sajtót s az előadó művészeteket. Kitűnő üzleti szellemük biztosította a vagyon megszerzését s vele a magasabb műveltség elérését is.

Megszállták az ügyvédi, orvosi, mérnöki pályákat is és minden vonatkozásban sokkal nagyobb teret foglaltak el a gazdasági életben, mint amennyi számárányuknak megfelelt.

Gazdasági birtok- és értékállományukat pedig a háború, a forradalmak és a nyomokban járó gazdasági válságok ellenére is nemcsak megőrizték, hanem még gyarapították is.

A nemzet közvéleménye természetesen nem hajlandó ezt a ma már nagyon is közismert helyzetet elfogadni. Szükséges a zsidó és nemzsidó rétegek egyensúlyának biztosítása olyképpen, hogy *színmagyar földművelés rétegek arra hivatott gyermekei is befuthassanak az ország szellemi és gazdasági irányítását végző értelmiségi foglalkozások keretei közé.* Ez a cél s az a törekvés, hogy a zsidóság részvételének a sajtóban és színművészetben való korlátozásával a magyarság hagyományos értékei domborodjanak ki, az indoklás legmegdöntöhetőbb érve.

A javaslat indokolása természetesen részletes adatokat is tartalmaz. Ezekből megtudjuk, hogy az 1935. évben a fővárosi lapszerkesztők és hírlapírók 35.3 százaléka, a színészek 25 százaléka, a budapesti ügyvédeknek és orvosoknak pedig több mint a fele volt zsidó. S azt is, hogy

az 1920—30. évek között az iparban 4000-rel, a kereskedelemben közel 8000-rel növekedett meg a zsidó tisztviselők száma.

Az indoklás a törvényjavaslat életbeléptetéséről és megtöröl intézkedéseiről is nyújt tájékoztatást. A hatalmas indokolást *Darányi Kálmán* miniszterelnök és *Mikecz Ödön* igazságügyminiszter írta alá.

Mit várhat a falu a törvényjavaslatától?

A kormány nagyfotosságú törvényjavaslatát „a társadalmi és gazdasági élet egyensúlyának hatályosabb biztosításáról”, vagy más néven a zsidótörvényjavaslatot áll ma a közvélemény érdeklődésének középpontjában. Ennek jelentőségét aligha lehet vitatni, ha az ember előlvasa a javaslat indokolását a magyar gazdasági élet, a művészet, irodalom, sajtó elzsidósodásáról és ennek következtében arról a roppant és aránytalan befolyásról, amelyet a zsidóság mindennapi életünk szinte valamennyi megnyilvánulására gyakorol.

Bennünket mégis elsősorban az érdekel, hogy ez az intézkedés, amely a zsidóság visszaszorítására és a keresztény társadalom nagyobb térfoglalására fog vezetni,

mennyiben érinti a falu népet és egyáltalán lehet-e váni, hogy — közvetlenül vagy közvetve — a földművelő rétegekben is üreszetni fogja kedvező hatását.

Nem kétséges, hogy a falusi lakosság felemelkedő rétegeire közvetlenül is előnyös lehet a leendő törvény, mert megkönnyíti azoknak a tanult fiatalbereknek elhelyezkedését, akik a földművelő társadalomból emelkednek ki és bizony sokszor évekig tartó tanulást, ráteremtésig, tehetség ellenére is állás nélkül lézengenek családjuk terhére, de a közösség kárára is. De nem közbömbös a magyarság szempontjából sem, hogy a falusi gazda és munkásrétegek tehetséges fiai bekerülhessenek — még pedig minél nagyobb számban — a közép-osztályba, amelynek felrészítésére sohasem volt nagyobb szükség, mint ma. Ha a kormány említett intézkedése ezt elősegíti, akkor csak örömmel lehet üdvözölni.

A zsidókérdésnek azonban van egy másik oldala is, amely a mezőgazdasággal érintkezik.

Az ország egyes vidékein igen jelentős a zsidóság térfoglalása a földbirtokokban és földbérletben. Szükséges tehát, hogy ezen a téren is kelendő korlátok közé szoríttassék a zsidóság mohó terjeszkedési vágya.

A föld nem lehet üzlet, nem lehet nyereszkes tárgya, de semmiesetre sem engedhető meg, hogy ilyen célból elvegyék azok elől, akik saját két kezük munkájával művelik azt. Már pedig az ilyesmi sokszor előfordult. A paraszt ember a maga gyenge anyagi erejével nem versenyezhetett a tőkeerős zsidósággal, ha földet vagy bérletet akart szerezni. Innen van, hogy sok százezer hold föld került a gazdag zsidóság kezére és a legjobb bérleteken is ugyancsak sok százezer hold kiterjedésben a zsidó vállalkozók gazdálkodnak. Természetesen a mi könnyelműségünk is hibás abban, hogy azokat a földeket nem a parasztok számára tettük hozzáférhetővé. Ezt a mulasztást pótolni kell. Gondoskodni kell arról, hogy

a piacra kerülő birtokok és megszüntendő bérletek ne nyereszkeskedő nagyvállalkozók, hanem a földművelő kismembek kezére kerülhessenek.

Ez *Darányi Kálmán* miniszterelnök legutóbbi nyilatkozatait után, bizonyára így is lesz.

És még egyet. Olyan híreket hallunk egyes vidékekről, hogy a zsidó-javaslat következményeként néhol a kereskedelmi tevékenység erősen

csökkent és ennek folytán a termény- és állatárak is estek. Ha ezek a hírek igazak, sürgős beavatkozásra van szükség, mert megengedhetetlen, hogy

a tervezett intézkedéseket arra használják fel, hogy a földművelő nép helyzetét rosszabbítsák és így ellenérvül szolgáljanak azoknak, akiknek érdeke a jelenlegi viszonyok fenntartása.

BELPOLITIKA

A képviselőház bizottságainak tárgyalásai

A képviselőház pénzügyi bizottsága április 20-án letárgyalta az egymilliórdós beruházási törvényjavaslatot. *Reményi-Schneller* Lajos pénzügyminiszter az elhangzott felszólalásokra mondtott vitázó beszédében kijelentette, hogy hozzájárul ahhoz a módosító indítványhoz, amely szerint a *mezőgazdaság nem öt, hanem hat és egyegyed év alatt fizesse meg a hozzájárulást, akik pedig annak idején készpénzben rótták le a vagyonváltást, azok hét és fél, akik földben rótták le, azok tíz év alatt legyenek köztelések megfizetési a beruházási hozzájárulást.* Hangsúlyozta a miniszter, hogy a beruházások terén jelenleg a falut kell előnyben részesíteni, mert a falu hátrányos helyzetben van a

Az európai béke többször is súlyosan veszélyeztetett ügye az elmúlt héten — érdekes, hogy pontosan nagy-szombat estején — hatalmas lépéssel haladt előre és

nyert biztosítékot abban a meg-egyezésben, amely Anglia és Olaszország között jött létre.

A megegyezés három részből áll: egy jegyzőkönyvből, levélváltásból és jószomszédági egyezményből. A *jegyzőkönyv*, amelyet nyolc okirat egészít ki, részletes megegyezést tartalmaz a tengerentúli angol és olasz érdekek kölcsönös tisztelbentartására, valamint a Suez-csatorna szabad használatára vonatkozóan. A *levélváltás* alapján létesült megegyezés szerint Olaszország csökkentti libiai haderejét; Olaszország csatlakozik a londoni tengerészeti egyezményhez, hozzájárul a spanyolországi olasz önkéntesek elszállításához; Olaszország kijelentette, hogy sem Spanyolországban, sem a spanyol birtokokon nincsenek igényei. Az angol kormány pedig kötelezettséget vállalt arra, hogy lépéseket tesz a Népszövetségégnél, hogy a tagállamok ne befolyásoltassanak Olaszország etiópiai felségjogainak elismertetése tekintetében. Végül a *jószomszédági egyezmény* Szudán tekintetében és a különböző keletafrikai határos területek jogviszonyai kérdésében tartalmaz megegyezést.

Magyarország szempontjából óriási jelentőségű világpolitikai fordulatot jelent az a körülmény, hogy Franciaországban is egyre több szó esik a Magyarországgal történt igazságtalanság jóvátételének szükségességéről. A francia közvélemény szinte egyhangulag tiltakozik az ellen, hogy Franciaország Csehszlovákia segítségére legyen, egyes lapok pedig — így a *Petit Bleu* című lap — azt írják, hogy ha el akarja kerülni Franciaország a háborút,

le kell rombolni Csehszlovákiát, Magyarországhoz pedig vissza kell csatolni az egymilliónyi magyar kisebbséget és teljesíteni kell a tótok óhait, akik vissza akarnak térni Szent István birodalmába.

A *Le Temps* című lap kész öngyilkosságnak minősíti a Csehszlovákia mellett való állásfoglalást. Érdekes, hogy a husvét alkalmából *Benes* cseh elnök beszédét mondott, amelyben hangsú-

várokkal szemben. Nyilatkozott a miniszter a gazdasági intézkedések megszüntetésére vonatkozóan elhangzott kívánságról is; leszegeve, hogy a *gazdasági intézkedések megszüntetése csak fokozatosan és óvatosan történhet meg.*

A bizottság a törvényjavaslatot elfogadta.

Április 21-én a pénzügyi bizottság megkezdte az új költségvetés tárgyalását, az igazságügyi bizottság pedig hozzákézdte a *sajtórendészeti javaslat* tárgyalásához.

A közjogi, közgazdasági és közlekedési, közoktatási, valamint igazságügyi egyesített bizottság megkezdte a *zsidókérdés szabályozására vonatkozó törvényjavaslat* vitáját.

Krúdy Ferenc a földművelésügyi tárca költségvetésének előadója

A pénzügyi bizottság április 20-iki ülésén megválasztotta az 1938—39-iki költségvetés előadóját. Költségvetési főelőadó és a pénzügyi tárca előadója: *Molvár Imre*. Belügy: *Temple Rezső*. Földművelésügyi: *Krúdy Ferenc*, a *Falu-Gazdaszövetség* alelnöke. Vallás- és közoktatási: *Szinyey-Merse Jenő*. Igazságügyi: *Krúger Aladár*. Iparügyi: *Szentpály László*. Kereskedelem- és közlekedési: *Görgy István*. Küllügyi: *Lakatos Gyula*. Honvédelem: *Farkas Elemér*. Miniszterelnökség és kisebb tárcák: *Hegedűs Kálmán*.

lyozta, hogy Csehszlovákia minden szomszédjával békességben kíván élni és az ország felmondta, hogy *nincsen béke igazság nélkül.*

Megindító és egyben lelkesítő, hogy a *genfi Tót Tanács* szöveget intézett a magyar társadalomhoz, amelyet felhív arra, hogy ezekben a sorsdöntő órákban ne ossza meg erőt, hanem fogjon össze, mert csak erős magyar nemzetűl várhat megfelelő támogatást a cseh elnyomatás alatt selylődőtótság, amely husz éve harcol a cseh állam-mozsák ellen a történelmi Magyarországgal való frigy feltámasztásának reményében.

Az angol kormány hivatalosan meghívta Londonba *Daladier* francia miniszterelnököt és *Bonnet* külügyminisztert. A francia államfőriak április 23-án érkeznek Londonba.

Franco spanyol tábornok diadalmasan előnyomuló csapatai a kormánycsapatok kezén lévő országrészt kettévágták. Ez az újabb siker, megpecsételte a vörös kormány sorsát.

Csehszlovákia elismerte Olaszország abessziniai hódítását.

A román rendőrség megállapítása szerint a sokat emlegetett, erősen nemzeti szocialista irányú román vasgárda forradalmat és államszintű tervezett. A vasgárda egész vezérkarát letartóztatták.

A csehszlovákiai kommunisták által Lengyelország déli határvidékén folytatott kommunista agitáció miatt rendkívül kiélezett a lengyel-cseh viszony. Lengyelország Csehszlovákia felé részleges határzárat léptetett életbe.

Minden gazdának létérdeke, hogy védekezék kipurált szerekkel!

Patkány és egér ellen:
PURITAS patkányirtó.
Sváb és ruszinrovarok, háziállatok tetvesége ellen:
PURITAS rovarirtó por.
Poloska, légy, bolha, moly, sváb és csótányrovarok ellen:
PURITAS rovarirtó folyadék.
Létetik ellen:
PURITAS-féle GRYLTOX.
Bőr- és tőgy ápolására:
PURITAS fertőtlenítő fejjászir.
Állami intézményeknél, uradalmanál évek óta bevezetett kipurált szerek főelőadója: **IFJ. AULITZKY OTTÓ** vegyszerkereskedő Budapest, VII., Dolány-u. 84. szám.
Ártap ingyen. Kereskedőknek engedmény.

Az eucharisztikus kongresszus máris sikerült

Az eucharisztikus kongresszus hatalmas előkészületei már az utolsó hetek intézkedéseivel érkeztek. Az *Előkészítő Főbizottság* s a *Központi Vendéggondozó Hivatal* hatalmas arányú munkája egyre élesebben bontakozik ki. Megállapítható, hogy az *eucharisztikus világkongresszus máris sikerült*.

A sajtótájékoztatón, amelyen *Mihály Zsigmond* kormányfőtanácsos, tb. kanonok, az *Előkészítő Főbizottság* igazgatója, adott kimerítő ismertetést, megtudtuk, hogy a magyar nép nem bizonyult méltatlannak a Szentszék bizalmára. A magyarság lázas erőfeszítése s a külföld fokozódó érdeklődése biztosítani fogja a hatalmas kongresszus szellemi és erkölcsi sikerét.

Az érkező vendégek elhelyezése minden tekintetben megfelelő megoldást nyer. Ötvenezer zarándok részére rendeztek be tömegszállást s a külön ellátást igénylők lakásait is biztosították már.

Kétszáz különvonat fog érkezni a fővárosba.

A Hősök-teret már épül a diszoltárs környékén készülnek az ülhelyek. Számuk 155.000 lesz. Ezeket mind elővételben fogják eladni.

Érdekes és meghatározó részleteket tudunk meg az egyes nemzetek hatalmas arányú készülődéséről. Az egész 400 millió katolikus család bekapcsolódott már a kongresszusi idők hangulatába. A kis olasz bimbók már erénygyakorlatokat tartanak, a belga gyermekek piros-fehérvörös lobogócskára jegyzik föl életük kicsi áldozatait. *Franciaországban* négy központ szervezi az utazást.

Erősen készülődik *Hollandia, Angolország, az ír szabadállam, Lengyelország, Albánia.* A vérző *Spanyolországból* *Moscardó* jön el, az *Alcazár védoje* és beszéli is fog. Hatalmas mozgalom észlelhető *Portugáliában, Görögország, Bulgáriában, Svédország, Esztorország, Lettország, Danzig, Dánia* katolikusai körében. Szervezkednek a többi világrészek is: *Amerika, Afrika, Ázsia* országainak katolikus hívei. Az ausztráliaiak már uton is vannak.

A magyar vidékekről körülbelül 300.000 résztvevőt várnak.

akik a főváros katolikusaival s a külföldiekkel körülbelül egymillióra egészítik ki a kongresszus hatalmas embertömegét.

A fővárosi ünnepségek méltó folytatása és kiegészítője lesz a *Szent Jobb országos körútja* is. Junius elsején indul az első *aranyvonat*, hogy a szent ereklyét először *Székesfehérvárra*, onnan *Veszprémbe*, a két ősi történelmi városba szállítsa.

A szent napok kisugárzásai mind erősebb fénnnyel törnek felénk. Fogadjuk őket szívünk és lelkünk legmélyére. Magyarok legyünk és maradjunk.

Szent István király hívó, összetartó és egymást szerető magyarjai, hogy a világ minden tájáról érkező embertestvéreink becsülését, szeretetét kívívjuk.

Az öt világrész házigazdái leszünk. Ugy öleljük őket keblünkre, hogy testvéreink maradjanak a Krisztusban és első szent királyunk méltó emlékében...

Hat falusi könyvtárat gyűjtött össze néhány lelkes diák

Mint a háború után felnövő nemzedék tagjai, gyermekkorunk óta abban a *szereplés helyzetben* voltunk, hogy nap-nap után egyébről sem halottunk, mint a gazdasági válságról. Szándékosan irtam ezt a szót, hogy *szereplés*, mert nincs az a kellemetlen helyzet, amelynek ne volnának jó oldalai is a bizakodó, hívő ember számára. Minket ugyanis az állandó panaszkodás megtanított arra, hogy magunk és családunk szűk körén kívül mások panaszát is meghalljuk és

baját meglássuk, érezve, hogy a miénk is összefügg az övékkel.

Nevezetesen megláttuk azt a súlyos válságot, amelybe a háború után a magyar falu sodródott.

De láttuk és éreztük azt is, hogy a magyar falu válsága az egész magyarság legnagyobb válsága. Mi sem természetesebb tehát, hogy e felfedezés után rögtön felmerült bennünk a gondolat, vajjon mit tehetünk, mi diákok, a falu s így az egész magyar ügy érdekében?

Tisztaban voltunk egyfelől azzal, hogy a magyar falu nagy kérdéseit: a földreformot, vagy telepítést, az utépitést, vagy ivóvízellátást és így tovább, mi, a főiskolai diákság nem oldhattuk meg, másfelől azonban nem akartunk a pusztá falukutatásra sem szorítkozni. Kezdetből fogva kézzelfogható és látható eredménnyel bíró „tettel” akartuk a falvak felemelésének célját szolgálni és így jutottunk arra a meggyőződésre, hogy a leghelelyesebb, amit tehetünk,

ha jó olvasmányhoz juttatjuk a falut.

Hazánk 3400 falujából kétszerben nincs könyvtár. Tág tere van tehát a munkának.

Az első kis könyvtárat néhány társammal magunk adtuk össze. Különösen köszönetemet fejezem ki ezen a helyen is harmadéves joghallgató társaimnak, mert az ő áldozatkész-

ségük tette lehetővé a második, immár szélesebb körben gyűjtött könyvtár felállítását *Ipolyecén*, közvetlen a trianoni cseh határ mellett. Példájuk követésre akadt és így a budapesti ágostai evangélikus gimnázium önképzőköre a *harmadik; Ruttkay Miklián Gyula* ev. lelkész ur adománya pedig a *negyedik könyvtár* felállítását tette lehetővé, *Kisbócsán*, illetve *Boldog* községben. A fővárosi Széchenyi-reál-gimnázium önképzőköre, valamint a református gimnázium önképzőköre valószínűleg az

ötödik és hatodik könyvtárat fogja meg ebben a tanévben falura juttatni.

Munkánkat a *Falu-Gazdaszövetség* támogatása mellett folytatjuk és reméljük, hogy már a jövő tanévben sikerül az eddigi eredményt megsokszorozni. **Fleps Valter.**

Fleps Valternek és társainak szerény beszámolója képet ad arról, hogy mit kell tenniük azoknak, akik Széchenyi István gróf szellemében kezdenek hozzá a ma annyira divatos „falukutatás-hoz”. A Fleps Valterek nem megdöbbeneti akarnak a sebek feltárássával és hangulateltöltő véreztetésével, hanem azt kutatják, hogy melyik hiányon tudnának maguk, saját munkájukkal, magyaros áldozatkészségükkel segíteni. Ezel sem érik be azonban, hanem meg is kezdik a munkát, le is írják az áldozatot. A Falu-Gazdaszövetség, amelynek célkitűzései jegyében, igazán meleg elismer-

ha az ékszerszepségű **tangoharmonikán játszik. P 45.-**

70 oldalas magyaryelvű iskola-album kizárólag nálunk kapható ... P 4 80

Sternberg

királyi és udvari hangszergyár VII. Rákóczi-ut 60 (Saját palota)

résre méltó buzgósággal munkálkodik *Fleps Valter*, a maga nevében, de a falu népe nevében is *hálás szeretettel fogadja a főiskolás fiatalok derék kezdeményezését és hiszi, hogy Budapest és a vidéki városok közép- és főiskolái ifjuságát, felismerve az akció jelentőségét, csatlakozni fog ahhoz, hogy meggyorsítsa a falu kulturális fejlődését.*

A jugoszláv földreform szomorú eredményei

Ismeretes, hogy a bennünket körülvevő államok a világháború után radikális földreformokat hajtottak végre,

még pedig nagyrésztben a magyar birtokosoktól kisajátított földek.

A jugoszláv központi sajtóiródnak a napokban kiadott közleménye jól rávilágít arra, hogy déli szomszédunk hogyan oldotta meg a földreformot, kiktől mennyi földet vettek el és kik között milyen arányban osztotta szét.

Jugoszlávia területének művelhető része kerekén 14 millió hektár (1 hektár = 1,73 kat. hold). A földreform során gazdát cserélt 2,5 millió hektár, még pedig Bosznia-Hercegovinában 1,286.277 hektár. Délserbiában 593.117 hektár és az Ausztria-Magyarországtól elkisajátított területeken 555.137 hektár.

A kisajátított szenvedett birtokosok közül 61 magyar nemzetiségű magyar állampolgár volt, akikből 90.062 hektárt, összes birtokaik 71,2 százalékát vették el; a jugoszláv állampolgárságra magyarok pedig 20 ezer 622 hektárt adtak le, birtokaik 38,6 százalékát.

A magyarság összes vesztesége tehát 110.686 hektárra rugott. Mivel földhözjuttatásból a magyar igénylők teljesen ki voltak zárva, ez a szám egyuttal a magyarság tiszta veszteségét is jelenti.

A német birtokosoktól 108.000 hektárt, földjeik 57 százalékát, a jugoszlávoktól 88.886 hektárt — 40 százalékot — vettek el az Ausztria-Magyarországtól elcsatolt területeken. Ugyanitt a jugoszláv nemzetiségű igénylők 555.137 hektárt kaptak. Még pedig ennek egynegyedrészét — 135.709 hektárt — idegenből hozott telepeseknek és dobrovoljácoknak adták. Mig a közönséges földigénylő család csak 1,7 hektárt kapott átlagban, addig a 8736 idegenből hozott polgári telepes mindegyike átlag 5 hektárt, a katonai telepes pedig átlag 7,2 hektárt kapott.

13.059 ilyen katonai telepest (dobrovoljácot) telepítettek az említett területen, úgyhogy az egész országban letelepített dobrovoljácoknak 72 százalékát a volt osztrák-magyar határszéli területeken helyezték el.

A kisajátított földekért alig fizettek valamit. A készpénzfizetés egészen jelentéktelen volt. Az állam összesen 630 millió dinár névértékű kötvényt bocsátott ki a földbirtokosok „kártalanítására”. Ebből 254 dinár, vagyis 25,4 pengő volt egy hektár ellenértéke. Ha tekintetbe vesszük a kötvények alacsony árfolyamát (69,50, illetve 76), akkor a *Bácskában és Horvátországban elvett kitérő minőségű földek vételárára 12,5 pengő adódik, ami kat. holdanként 7 pengő vételárnak felel meg.*

Eladásra bocsátunk

200 drb. egyéves angoranyulat,

nőtényt, kant vegyest. A nyulakért darabonként 10 pengő kérünk — telephelyünkön átveve. Érdeklődők forduljanak a

Felsőregi Uradalomhoz, Felsőreg

Tolna-m.

Falu-Gazdaszövetség

A *Falu-Gazdaszövetség* a vármegyei közbizottság és járási albizottságok megalakításával kapcsolatosan azzal a kérelemmel fordult az alispánokhoz és főszolgabírákhoz, hogy a vármegyei bizottságok és járási albizottságok munkájába vonják be a *Falu-Gazdaszövetség* női szakosztályának vidéki szervezetét is. A *Falu-Gazdaszövetség* női szakosztályának helyi csoportjai a falvakban rendezett ismeretterjesztő előadásokkal, tanfolyamokkal igyekeznek a falusi világ gazdasági, kulturális és szociális kérdéseinek megoldását megkönnyíteni a közfizikálat azokra az intézményekre irányítani, amelyeknek a falusi nép erkölcsi és anyagi megerősítése a célja. A *Falu-Gazdaszövetség* gazdaköréi és fiók-szövetségei mellett legtovább helyi asszonycsoportok is működnek, amelyeknek a közbizottságokba, a közbizottsági munkába való bevonása a munkában a női szíve melegen érve nyelülését jelentené. Az alispánok és főszolgabírák be is látják ezt és sorra hívják meg a bizottságokba a *Falu-Gazdaszövetség* asszonyait, hogy a közbizottsági feladatok minél eredményesebb megoldásában számukra is részt juttassanak.

T. ELŐFIZETŐNKHOZ!

Tisztelettel kérjük azokat az igen tisztelt előfizetőinket, akiknek előfizetése április hó 30-án lejár, hogy a csatlótt befizetési lap felhasználásával az előfizetési díjat szíveskedjenek beküldeni, nehogy a lap kiüldésénem fennakadást álljon be.

ELŐFIZETÉSI DÍJAINK:

Negyedévre	1 P
Félévre	2 P
Egész évre	4 P

A VASÁRNAP kiadóhivatala.
Budapest, V., Bathory-utca 24.

Fiatalközök megmozdulása

Nagyjelentőségű mozgalom indult meg husvétvasárnapján Nagyatádi Szabó István megyéjében, Somogyban, Kaposváron, ahol a dunántúli öntudatos fiatal gazdák egy népes csoportja tartott nagygyűlést, amelyen elhatározták, hogy a gazdasádalom műveltségi színvonalának emelése, ugynevezett „parasztagakadémia” létesítése érdekében fognak dolgozni. A *Falu-Gazdaszövetség* célkitűzéseivel megegyező, politikai cink megmozdulás hírére őszinte örömmel vették és adjuk közre azzal, hogy annak további fejleményeit figyelemmel fogjuk kísérni, remélve, hogy a lelkes összefogás eredménye nem fog elmaradni.

Wünscher Frigyes szövetkezeti előadása

Wünscher Frigyes dr. kormányfőtanácsos, a *Hangya* vezérigazgatója egyik fővárosi kaszinóban előadást tartott a *Nemzetpolitikai és szövetkezeti eszme* címmel. Megvilágította a szövetkezeti eszme történeti fejlődését, majd vizsgálta a szövetkezeti eszme térhódításának okait. A szövetkezetek feladata az, hogy egyrészt árszabályozók legyenek a közszükségleti cikkek forgalmában, másrészt irányítók a tőkeépítésben. Nem ellensége a szövetkezet a kisiparosoknak és kiskereskedőknek, mert csupán a mindennapi élet szükségleteinek forgalmával foglalkozik, mellette a kisipar és kereskedelem nagyserűen megél. A nyugati országokban a szövetkezeti eszme ott áll a nemzetpolitikai célok szolgálatában. A magyar szövetkezetek épűgy, mint a nyugatiak, ott álltak mindig a nemzeti és keresztény eszme szolgálatában, tízezer keresztény családnak jutottak kenyerek, de legfőbb érdemük az, hogy a kereskedelmi életre életmódjuktól adnak az ifjúságnak.

Gazdák figyelem!

HÖRSÖG kifogását díjmentesen elvállalom ott, ahol az elmúlt év őszén sok kárt okozott és nagyobb mértékben el volt szaporodva; holdankint legalább 4–5 lyuk. Er dekló dő k irjanak

ELFENBEIN BÉLA, Balmazújváros
címre. Tízéves gyakorlat.

Rendelet a gazdasági cselédek biztosítási díjainak befizetéséről

A földmivelségi miniszter 62900/1938. VIII. 2. sz. alatt rendeletet intézett valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjéhez, akiket felszólított arra, hogy az *Országos Mezőgazdasági Biztosító Intézet* (korábban Országos Gazdasági Munkáspénztár) részére fizetendő hozzájárulási díjak idejében való beszédes iránt intézkedjenek. A munkaadók kötelesek voltak ugyanis a gazdasági cselédek, szegedményes iparosok, stb. után április hó elsejéig balesetbiztosítási díjhozjárulást fizetni; köte-

lesek azonkívül az *idénymunkások, ugynevezett sommások, gazdasági nyári cselédek biztosítására is*; ezeket szolgálatba lépésüktől számított 15 napon belül kell bejelenteni és a hozzájárulási díjat azonnal befizetni. Amennyiben a munkaadó ennek a kötelezettségének eleget nem tette, a balesetből származó összes költségeket és esetleges kártérítést neki kell megfizetnie. Az év közben történő változásokat ugyancsak 15 napon belül kell bejelenteni az előjárásoknak.

A buza belső értéke szerint kellene megszabni az árát

Évről-évre felmerül és egyre erőteljesebbé válik az agrárköröknek az a kívánása, hogy a *buzát ne csupán származási helye és hektolitersúlya szerint értékeljék*, mert ez a két adat nem fejezi ki teljesen és hiven a buza tényleges, belső értékét; emellett nem fejt ki elég serkentő hatást a minőségi termelésre. A mezőgazdasági termelés és a buzaértékesítés problémáival tudományos alapon foglalkozó magyar és külföldi tényezők is arra hivatkoznak, hogy

a buza értékelésénél és természetesen az értékesítésnél is nagyon fontos és eddig figyelembe nem vett körülmény a buza sikérjének mennyisége és minősége, valamint a buza ugynevezett üvegeessége.

Az ezirányban külföldön végzett kísérletek szerint a jó buzának leg-

alább 79 hektolitersúlyúnak, üvegesnek, 38 százalék sikértartalmúnak és 45 fokos szilárdaságúnak kell lennie.

Ezeket a tulajdonságokat ma már aránylag könnyen, megfelelő műszerekkel lehet megállapítani és ellenőrizni. Az új értékelési rendszer bevezetésének főelőnye az lenne, hogy fokozná a buza árát, a termelőket minőségi termelésre buzdítaná és a buza árát bizonyos fokig állandósítaná. A kérdés egyik legalaposabb kutatója, *Rege Károly* dr. számítása szerint a magyar gazdákönység az új értékelési rendszer bevezetése esetén évente átlag

körülbelül 15 millió pengővel többet kaphatna buzájáért, mint jelenleg, amikor nem veszik figyelembe a termés nagyrésznének belső értékét, hanem csak származási helye szerint fizetnek érte.

A halászlászi tilalmi idő új szabályozása

A halászlászi tilalmi időt ez évben az ország összes nyílt vizeire április 20-tól május 31-ig terjedőleg állapította meg a földmivelségi miniszter. E rendelkezés alól kivétel a Duna, Ipoly, Sajó, Hernád, Tisza, Holt-Tisza, Tur folyóknak és egyéb kisebb vízfolyásoknak a magyar-csehszlóvák országhatárt képező szakasza, melyekre vonatkozólag az általános halászlászi tilalmi idő április 1-től május 30-ig tart. Kivétel továbbá a tilalom alól: 1. A Dráva, Mura, Tisza a dunai és tiszai Holtágak, Fekete és Fehér Körösök, a Maros és egyéb kisebb

vízfolyásoknak a magyar-jugoszláv és magyar-román határt alkotó szakasza, melyekre nézve az általános halászlászi tilalmat teljes egészében fel függesztik a rendelet. 2. A Velencei-tó, melyre vonatkozólag az általános halászlászi tilalmat azzal a megszorítással függeszti fel, hogy az általános tilalmi idő alatt kizárólag csak síkvízen húzhatóval és nyeles horoggal szabad halászní. Minden más halászlási mód tilos. 3. A Ferenc-csatorna, melyre nézve az általános halászlászi tilalmat teljes egészében fel függesztik a rendelet. 4. Végül a Balaton, melyre vonatkozó üzemetverszerű halászlási tilalom április 1-től 30-ig tart.

SZÖVETKEZETI IGASZÁGOK

„A szövetkezeti mozgalom legnagyobb ereje és tanulsága az az igazság, hogy nekünk a magunk keservesen összekuporgatott, fáradtságosan szerzett és megtakarított, a szájkünlőt elvont, el nem fogyasztott, az újratemelésre fordított magyar fillérekből eredő száz pengővel, ezekkel és milliókkal kell a mi nemzeti jelenünket és szebb, jobb jövőnket megalapozni.”

(Részlet Fabinyi Tihár volt pénzügyminiszter beszédéből.)

**Borsajtók,
Borszivattyúk,
Bortömlők,
Borsürők,
Permetező**

CÍFKA JÓZSEF
pincegazdasági cikkek

A bor kezeléséhez és forgalombahozatalához szükséges összes anyagok és eszközök:

Budapest, V., Vilmos császár-ut 48.
Telefon: 22-8-92.

Felemelték a selyemgubó beváltási árát

A kormány a selyemgubó 1938. évi beváltási árát a következőképpen állapította meg: I. osztályú kilogramja a tavalyi 1 pengő helyett 1 pengő 40 fillér, II. osztályú kilogramja a tavalyi 80 fillér helyett 1 pengő és III. osztályú (hasznavehetetlen) kilogramja 10 fillér. A kormányzatnak a gubóárak jelentékeny felemelésével tanúsított gondoskodását bizonyára megérti közönségünk és remélhetőleg minél számosabban vesznek részt a selyemtenyésztés rövid ideig tartó könnyű munkájában, amely szép mellékkeresetet biztosít.

A selyemtenyésztéssel éppen aratás előtt lehet számottevő jövedelemhez jutni, amikor erre a vidéki lakosság leginkább rászorul. Az etetéshez szükséges eperfalombot a selyemtenyésztők a közutakon, köztereken és utcákon álló eperfákról minden korlátozás nélkül ingyen leszedhetik. A hernyókat semmit sem kell fizetni s a tenyésztésnél szükséges két fajta papíros is ingyen kapják a selyemtenyésztők. A selyemhernyó tenyésztésével tehát mindenki foglalkozhat, mert ez a munka külön pénzbe nem kerül. A selyemtenyésztésre vállalkozók mielőbb jelentkezzenek a községi selyemtenyésztési felügyelőnél (petekikéltőnél), akinek címét az előjárásnál megtudhatják.

Rendkívül nagy érdeklődés nyilvánult meg a kaposvári lőexponát-vásár iránt

A május 7—8-iki kaposvári lőexponát-vásárra eddig már bejelentettek 1000 darab hideg-, melegvéri lovat és csikót. A bejelentések állandóan tömegesen folynak be. Oly nagyszámú kül- és belföldi vevő jelentette be máris részvételét, hogy a vásárra felhajtandó lovak minden bizonylan gátdát cserélnek. A vásárra Kaposvárra jön a török kormány lőorozó bizottsága, mely melegvéri lovakat vásárol, a hidegvéri anyag iránt pedig a svájci lőkereskedők tanúsítanak nagy érdeklődést. A nehéz lovakat olasz és német exportra vásárolják. Belföldi forgalomban igen sok fő fog elkelni, amennyiben a főváros előre láthatólag 30 darab, a dunántúli városok 24 darab lovat fognak beszerezni. Megjelenik a vásáron a *Központi Lovasági Bizottság* is, hogy a hadsereg részére lovakat vásároljon. Vevőként jelentkeztek még: az államrendőrség, bányák, nagyvállalatok, sörgyárak, különféle intézmények.

A kenőolajok szabványosítása

Az *Országos Mezőgazdasági Kamara* hosszas tárgyalások után végleges megállapodásra jutott az ipari és kereskedelmi érdekeltekkel a mezőgazdasági kenőolajok szabványosításának feltételeiben s így a szabványosítás a *Központi Mezőgazdasági Kamara* részére hatályba lép. A jövőben a gazda, ha szabványolajat vásárol, előre tudja, milyen minőségű olajat vesz s annak minőségét ellenőrizheti. A mezőgazdaság a szabványosítás után a kenőolajok árában is rendet kíván teremteni és kívánja, hogy az ármegállapításról is történjen megfelelő gondoskodás.

ADÁS-VÉTEL

Eladó 1 darab 12 hónapos, fajtiszta mangalica anyától származó tenyészkan. Cím: *Tóth József, Pézsbagota* (Baranya-megye).

Eladnék egy jókarban lévő *Rapid* kut-gépet, 12 méter hosszú részesővel, 24 méter golyós láncal. Ára 120 pengő. Cím: *Kadlecik Pál, Aka* (Veszprém-megye).

KIS VASÁRNAP

Apró vers

A kis méhecske

Boldog rovar a méhecske,
Édes mézet hordhat össze.
Neki szabad szállni messze,
Nappnyugatról, napkeletre

Szállhat egész Magyarhonba,
Magyarhoni virágokra,
Vizsi a mi üzenetünk,
Boldog lesz még nagy nemzetünk!

Száll csak, száll el kis méhecskénk,
Döngöcsöld el, mit szeretnénk,
Mondd meg minden rab magyarnak,
Jó az Isten, „Szébb jövőt” — ad!

ARADI PATKO OLIVÉR

KICSI MESE

A rabság vége

A hatalmas hársfa lombjában vidáman játszadoztak a szép zöld levelek s az illatos fehér virágok.

— De gyönyörűek vagytok, szép hársvirágok! — bókoltak a kis karsu méhecskék, akik mézért jöttek.

A kis virágok boldogok voltak s örömmel várták a kis dologs vendégeket, hogy humporukat nekik adhassák.

Csak egy kis virág hajtotta le busan a fejét.

— Mi bajod, kis hársvirág? — kérdezte tőle a méhike.

— Jaj, ne kérdezd! Jaj, ne kérdezd! Nagy az én bajom.

— Nagy a bajod? Mi bajod neked? — csodálkozott a méhike.

A kis virág ernyedten bocsátotta le szirmait:

— Nézd, kis méhike, ezt az úde ágat, amelyen nyitlám és nézd ezeket a viruló zöld leveleket, a testvéreimet, mindnek az a baja, ami nekem.

— Nagyon kíváncsi vagy! — rököngyödött meg a méhecske.

— Rabok vagytok mindnyájan! — tört ki a keserűség a kis hársvirágból.

— Rabok?

— Bizony, rabok! Mazd mondta, méhike, hogy milyen gyönyörűek vagytok. És látod, én is, a levél is, a ringató ág is ahhoz a csuf, repedezett, merev törzshöz vagyunk nőve. Nem is szeretünk ránézni, mert szgyéjeltük magunkat miltta. És ha látád, szorgalmas méhike, milyen csunya, göcsös gyökerekkel kapaszkodik a földbe...

A méhecske szeme tájzrameredt és csóválta a fejcskékét:

— Eljnye, eljnye, te kis meggondolatlan tevéntés te! Hát nem tudod te azt, hogy a vastag, repedezett törzs és bütykös gyökerek táplálnak tézed?

— Engem a napsugár éltet s az eső-csepp, meg a levegő táplál! — mondta szögösen a kis hársvirág.

— Minket is! Minket is! — csilingelték társai.

— Hálátlanok és belátástalanok vagytok! — fedtte őket a méhecske és már repült is tovább, mert sok dolga volt még aznap.

Közben beborult az ég és rettenetes vihar támadt. Tépte, cibálta a hársfa lombját és letörte az ágcskát is, amelyen az elégedetlen virág nyitlott. Mire a nap újra kislitött, mint szemeter sörpörték össze s az udvar sarkába dobták.

— Te vagy az oka, hogy ilyen sorsra jutottunk! Elégedetlen voltál, a jó Isten megbüntett bennünket! — okolták társai.

A kis hársvirág szomorúan buslakodott. Akkor repült a kis méhecske a hársfa felé.

— Méhike, méhike! — kiáltotta utána. — Gyere ide, gyere ide hozzám! Adok én is virágot!

A méhecske leszállott a megtépázott ágra, a kis virág közelébe.

— Nem tudsz te már nekem virágot adni, mert magadnak sincsen. Addig volt, amíg a törzs táplált. De hálátlan voltál, azt gunyoltad ki s vetted meg, aki az életet adta...

A kis virág lankadó szirmal erőtellenül csukódta össze. Elszállt belőlük az élet. Híába csókotta őket a napsugár...

A méhecske szomorúan repült tovább,

mert egy kakas közeledett. Kapargált a szemétdombon s a lehullott virágszirmokat a piszok közé keverte.

A méhecskék pedig ezalatt vidáman döngöcséltek az óriás hársfa körül s bókoltak a kis virágoknak:

— De gyönyörűek vagytok, szép hársvirágok! Mézes János

Fejtörő

gy

győ

ibolya

(Megfejtés: (b)valahibudibud)

A FALUSI OTTHON

Most van a legnehezebb dolga a háziasszonynak, amikor a hosszú téli hónapok egyhangu étrendjét már nagyon megunták a család tagjai, friss zöldségféle és gyümölcs pedig még nem igen akad, vagy ha van, olyan árat kérnek érte, hogy polgári háztartás nem tudja azt megfizetni. A télre eltett befőttek is fogytán vannak már, burgonya, zöldségféle elfonnyadt. Ugyancsak találékony-nak kell lennie a háziasszonynak, ha változatos ételeket akar asztalra adni.

Igyekszünk kell ilyenkor menteni, amit lehet és az elraktározott anyagokat felfrissítéssel élvezhetővé tesszük.

A **fonnyadt burgonyát** fel lehet frissíteni, ha felhasználása előtt egy éjszakára hideg vízbe tesszük; az **elfonnyadt zöldségeket** pedig, ha kevés ideig hideg vízbe áztatjuk, amelybe pár kanál ecetet tettünk.

A **kissé megavasodott** zsirt gyurjuk át néhányszor friss vízzel, azután pedig friss tejföllel és szükség szerint sózzuk meg. Ha az avasodás erősebb foku, akkor karikába vágott vörshagymát pirítsunk meg kevés zsírral, az avas zsirt pedig jól hevítsük fel és keverjük össze a pirított hagymával. Ha az avasodás nagyon erős, akkor a zsirt már megjavítani nem lehet s legjobb, ha szappant főzünk belőle.

A télire eltett **ecetes uborka** ilyenkor már gyakran penészesedni kezd. Az uborkás üveg tartalmát időről-időre kevés friss ecettel öntsük fel és az uborkák közé egy zacskóban tegyünk fekete mustármagot.

Étrendünket egy állítsuk össze, hogy abban minél többször szerepeljen sóska, spenót, kel, változatosan elkészítve; friss gombás ételek, tojásételek salátával tálalva. A frisse tavaszi juhtörő retekkel, poréghagy-

mával a legfinomabb vacsorák egyike. A friss tojásból készült rántottát is mindenki szívesen megeszi, ha hozzá galambbogyó salátával körített sárgarépa-burgonyasalátát adunk. Kelkáposztából is izletes salátát készíthetünk, ugyhogy a belső leveleit megmosva, finom metéltre vágjuk és a szokásos saláta-páccal lelocsojuk.

Kánya Terézia

Magyar konyha

Zöldborsólevés csipettel. Negyedikilogram zöldborsót másfél liter sós vízben puhára főzünk. Vajjal és finomra vágott petrezselyemzöldjével vékony rántást készítenk s azt felelesztjük a már megfőtt borsó levélével. Kevés cukorral forral hagyjuk, azalatt gyurott tésztát készítenk, apró csipetkekre szaggatjuk és befőzzük a felforrat levesbe.

Paraj, bundás szettellel. A gyöngösparajt (spenótot) száraitól megtisztítjuk és megmoszuk. Forró sós vízbe tesszük, ha felforrat, zsitára téve, hideg vízzel leöntjük, majd levétől kicsavarjuk és szitán áttörik. Piros rántást készítenk, kevés finomra vágott fokhagymával s beleadjuk a parajt; a rántással egyidejű párolai hagyjuk, aztán vízzel felelesztve, hagyjuk jól elforrni. Ujjnyi vastag zsemlye- vagy fehérkenyérseleteket vágunk, tejjel meglocsojuk, felvert tojásban megmártjuk és forró zsírban kisütjük. Tálaláskor a paraj tejébe tesszük a kisült seleteket.

Burgonyapuding. Egy kanál vajjal 6 tojás sárgájával elkeverünk, hozzáadunk egy kis tányér főtt és megreszelt burgonyát, egy csésze finomra vágott sonkát, kevés sót, mindent jól elkeverjük és zsírral kikent formában süttőbe tesszük. Egy óráig hagyjuk a gőzben, akkor porcellánálra kifordítjuk, forró vajjal és reszelt sajttal meghintve, asztalra adjuk.

Gazdatudnivalók

ÁTMENET A ZÖLDTAKARMÁNYOZÁSRA

Kétségtelen, hogy a legolcsóbb állati takarmány a zöldségtakarmány. Ezért mindent kövessünk el, hogy kora tavasztól késő ősziig állandóan rendelkezessünk zöldségtakarmány felett. A zöldségtakarmányféléket éppen úgy bizonyos mértékkel kell adagolni, mint télen a szénaféléket szoktuk. A zöldségtakarmányok tápláléértékét pontosan számítsuk ki és vigyázzunk arra, hogy a feletett fehérje- és keményítőérték-arány minden egyes állatunkra nézve a helyes, a természetes megfelelő legyen, mert különben drágán és rosszul takarmányozunk.

Önmaga ellen vét, aki a zöldségtakarmány bősége esetén azt se bánja, ha annak feleslegét állatát az alomba táposkák. Ne tegyünk többet a jászolba, mint amennyit állatunk minden izékelés nélkül jó étvágyal el tudnak fogyasztani. Az ilyen eljárással megkarakított mennyiséget azután száritjuk meg szénává, savanyítjuk be szilázsá, miáltal télen is lehetővé

válk állatainknak célszerű takarmányozása.

Hibás eljárás a fehérjedus zöldségtakarmányokat egymagukban etetni, mert akkor fehérjepazarlást követünk el, tehát pazaroljuk a legdrágább állati tápanyagot. Ha például vörshérét etetünk jóllakásig egymagában fejstehénnel, akkor tápanyagpazarlást követünk el, mert a vörshérből 80—100 kg-ot is elfogyaszat a téhen, melyben 24—28 liter termelésnek megfelelő tápanyagmennyiséget fogyaszt el. Amennyiben tehénünk enél kevesebb tejet ad, akkor a vörshérből keverjük szalmával. Így adjuk 15 literes tehénnek 60 kg vörshérből 5 kg szalmát, a 10 literes tehénnek 30 kg vörshérből és 4 kg szalmát. A jóllakásig etetett vörshére csak a 20—24 liternél többet adó tehent illeti meg.

A lucerna — virágzás elején kaszával — jóllakásig etetve a 15 liternél többet adó tehent, keményítőértékben már nem táplálja kellőké, de úgy itt, mint a kevesebb tejet adó

tehénnél fehérjében igen nagy pazarlásra vezet. Ezt úgy orvosolhatjuk, ha például a 20 literes tehénnek adunk 55 kg zöldlucernát, 5 kg darát és pelyvát jóllakásig, a 10 literes tehénnek pedig 30 kg zöldlucernát, 4 kg darát és a zöldhöz keverve 4 kg takarmányzsalmaszelecskát.

A zöldségtakarmányozásra kellő átmenettel térjünk át, mert különben állataink gyomrukát elrontják. Ez pedig egy kis elővigyázattal könnyen elkerülhető. A zöldségtakarmányt fokozatosan adagoljuk olyformán, hogy a téli takarmányba mindig több és több zöldséget keverünk, míg azután legálabb kétheti átmenettel, simán át nem térhetünk a teljes zöldségtakarmányozásra.

AZ IGÁSÖKRÖT MUNKANAPON NE LEGELTESÜNK!

Az igásökrök déli etetését nem pótolhatja 2—3 órai legeltetés. A munkában kifáradt állatnak nemcsak táplálékanyagra, hanem pihenésre is szüksége van. A fáradt szervezet nemcsak lomhábban, hanem rosszabb tápanyagértékesítéssel is dolgozik. Az ökrök által felszedett fű tehát nem tekinthető tisztá haszonnak!

A FAHAMU ÉRTEKE

Tudvalevő dolog, hogy a fa és szalma hamuja jelentékeny mennyiségű kálii, foszforsavat, meszet, sót a klorofilképzésnél szerepet játszó magnéziumot is tartalmazza. Így 100 kg akácfa elégetésekor 1.8 kg hamu marad vissza, melynek 16%-a kálii, 8%-a foszforsav, 55%-a mész és 2.6%-a magnézium. A kukoricaszár 100 kg-ja 4.5 kg hamut hagy vissza, melynek 36%-a kálii, 17%-a foszforsav, 10%-a mész, 5.7%-a magnézium. Az őszi szalmák 100 kg-ja után pedig a hamumennyiség 4—4.8 kg, melyben 18% a kálii, 4.8% a foszforsav, 5—9% a mész, 2—2.9% a magnézium. (A kőszén hamujában igen kevés a növényi tápanyag, ezért trágyaértéke nincs.)

Mint ahogy mezőgazdasági néprétegtünk tüzelőszükségletét nagybőrra kukoricaszár és — sajnos — néhol még szalma fedezi, és mint ahogy egy család tüzelésére körülbelül 40—60 q-ra tehető, évente, kiderül, hogy egy-egy háztartásban körülbelül 150 kg hamu marad vissza. Ez a 150 kg-os hamumennyiség egyértékű 75 kg (40%-os) kálimutrágyával és 75 kg (18%-os) szuperfoszfát-mutrágya értékének pénzértéke, tehát a mai mutrágyaárak mellett 21 pengőre tehető.

A fahamut tehát gyűjtjük össze, de mindig fedél alatt, száraz helyen. Helytelen volna a szabad ég alatt felhalmozni, mert itt az esővíz kilugoza belőle főképp a kálii s így trágyaértékéből sokat veszít. Nem egészen megfelelő az istállótrágyára szórni se, mert itt is a ganéjé utján elfolyhat a könnyen oldható kálii és megfoghatólag lugos hatása révén az istállótrágya nitrogéntartalma. Gyűjtjük tehát a hamut fedél alatt álló rossz hordóban vagy ládában és szórjuk szét ősszel a réten, a legelőn, a lucerna-földön, vagy pedig az őszi gabonafélék alá, jóval vetésük előtt, a tavasziak alá pedig ősszel vagy a tél utján.

Különösen fontos a fahamu gyűjtése és trágyázásra felhasználása legszegényebb talajainkon: a káliéhes homokföldeken.

TALAJBEÁRNYÉKOLÁS

Ha a növények között a kertben megfelelő anyagokkal beborítjuk, akkor a talaj hővesén marad és vízvesztése is a minimumra csökkenthető. Ezért a melegebb időjárás bekövetkeztével borítsuk be a talajt frissen kaszált fűvel, kikapált zöld gyommal, korhadt, apró szalmás trágyával, szeszkával, tőzeggel, falombbal. Ezeket az anyagokat 1—2 ujjnyi vastagon kell a gyommentes, porhanyó talajra hinteni. Ha ezt megteszük, sokkal kevesebb öntözővízre lesz szükségünk.

Fagykárt szenvedett vetéseken

PÉTI SÓ-val segíthet.

Péti Nitroén Mútrágyagyár Rt., Budapest, V., Nádor-u. 21.

Április hó

24 VASÁRNAP

Fehér vasárnap, Győr

25 HÉTFŐ

Márk

26 KEDD

Kil. és Marcellin, Ervin

27 SZERDA

K. sz. Péter, Arisztid

28 CSÜTÖRTÖK

Keresztés Pál, Valéria

29 PÉNTEK

Péter vt. Albertina

30 SZOMBAT

Sienna Katalin

A nappal tartama apr. 30-án: 14 óra 22 perc, a hét folyamán 20 perccel (a hónap alatt 1 óra 38 perccel) növekedett. — Holdfénycsökkenés: Újhold apr. 30-án.

Még a kutyának is megárt a jóból a sok

Mondanunk sem kell talán, hogy Amerikában élt az a kutya, amely a „világ legnagyobb kutyája” büszke címet viselte. A „nagy kutyák”-nak jósora van mindenütt, ennek a derék állatnak persze még az átlagosnál is jobb dolga volt és éppen ez okozta korai pusztulását. Az történt ugyanis, hogy a három és fél éves, orrahegyétől a farka végéig két és negyedszázados, két és fél méter magas farkaskutyát a napokban egy kiállításon mutatták meg az ámuló-bámuló kutyabartók tömegeinek. A gyönyörű és nagyon szelíd állatot a kiállítás látogatói elhalmozták szeretetükkel, — hiszen jól tudja mindenki, hogy a nagy kutyákat általában hízlekedésekkel veszik körül az emberek. A világ legnagyobb kutyájával szemben is ekként jártak el; ölelgették, simogatták, agyba-főbe dicserétek. Amikor a kiállítás bezárult, a díjnyertes kutya és gazdája autóra szállt és hazafelé indult. Haza azonban már csak teteme érkezett a híres-nevezetes kutyának, amely bágydattan foglalta el helyét beszálláskor a kocsis hátsó ülésén. Gazdája sirva mesélt mindenkinek, hogy nevezetes állatát „halálra szerették” az emberek...

Kitüntetések a földművelésügyi minisztériumban. A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére kiváló közszolgálati érdemeik elismerésül Nuszer János dr. földművelésügyi minisztériumi miniszteri osztályfőnöknek a magyar érdemrend középkeresztjét a csillaggal, Szép László dr., a földművelésügyi minisztériumban szolgálatára beosztott miniszterelnökségi miniszteri tanácsosnak a magyar érdemrend középkeresztjét, Földváry László dr. és Viczenik Ferenc dr. földművelésügyi minisztériumi miniszteri osztálytanácsosoknak pedig a magyar érdemrend tisztí keresztjét adományozta.

Előléptetések a földművelésügyi minisztériumban. A kormányzó a földművelésügyi miniszter előterjesztésére László Sándor dr. és Tassonyi Ernő dr. miniszteri titkároknak a miniszteri osztálytanácsosi címet adományozta.

Meghalt Törköly József dr. Törköly József dr., a Felvidéki Magyar Párt volt országos elnöke, volt nemzetgyűlési képviselő és szenátor, rimaszombati ügyvéd, április 17-én 61 éves korában elhunyt. Az Egyesült Magyar Párt elnöksége úgy határozott, hogy az elhunytat a felvidéki magyar kisebbség saját halottjának tekintik és így temették el kedden délután 3 órakor Rimaszombaton.

Hármas szenttéavatás Rómában. A szokásos husvétii ünnepekkel kiemelkedő esemény volt az idén a Szent Péter bazilikában, az apostolok sírjainál, a hívők tizezreinek jelenlétében történt hármas szenttéavatás. A pápa Bobola András lengyel jezsuitát, Giovanni Leonardit olasz szerzetest és Salvatore da Hortá spanyol laikus testvérét a hagyományos fényes szertartás közben szentté avatta. Az ünnepségen, amelyet a rádió is közvetített, Magyarországot Barcza György szentszéki magyar követ képviselte.

Sárközy Pál az új bakonybéli apát. Kelemen Krizosztom titkos tanácsos, pannonhalmi főapát huszvétszámánál nevezte ki bakonybéli apátá Sárközy Pál dr. kormányfőtanácsost, a pannonhalmi főmonostor perjelét. Az új apát 1884-ben született Jánosbázon. 1900-ban szentlelkű benedekrendi áldozópappá. A rend bízálna és a főapát kegye rendkívül érdemes férfit emelt az apáti székbe. 1911 óta a felsőmatematikát tanította a pannonhalmi tanárképző főiskolán. Mint szaktudós, tudományos munkássága révén Európaszerte elismert matematikus. Az új apátot május elsején fogják Pannonhalmán benedekálni, beköltése pedig május 8-án lesz Bakonybelen.

Három ember életébe került a cipő-pasztá-készítés

A szabolcsmegyei Érpatak községben Medve Györgyné, édesanyjával, özvegy Krenmicki Sándornéval, annak házában cipőpasztát készítet. A cipőpasztához szükséges anyagokat összekeverve, a tüzelyen lévő fazékba töltötte, majd terpentint öntött a keverékhez. A terpentint egy része a forró tüzelyre ömlött, fellobbant az egész tüzelyen lévő anyag, majd pillanatok alatt lángbaborult a lakás is. Medve Györgyné, tizenkétéves János nevű fia és Krenmicki Sándorné nem tudott kimenekülni az égő házból s mindhárom a lángok között lelégteltek. Medvének másik két gyermekét, a hatéves Ilonkát és a kétéves Annát, súlyos égési sebekkel a nyíregyházi kórházba szállították. A ház teljesen leégett.

Egy megvadult tehén három embert felöltött Budapesten. A budai oldalon lévő Verpelti-úton április 18-án este Otth Kálmán földműves egy tehenet hajtott az útj. Boráros-téri hídt felé. A hídton a bika megvadult, felöltötte Oláht, majd kirántva a kötelet a földműves kezéből, vad rohanásba kezdett. Rohanás közben a tehen felöltötte és megtaposta Sza János 19 éves pincért, majd pedig Boár József hentes-mészáros és Orosz Mihály taxisoffr tettek kísérletet a megvadult állat megfékezésére. Nagy nehezen sikerült csak az állatot megkötözni. Sérült a mentők kórházba vitték, a másik két ember sérüléseit a helyszínen köztették be.

A virtuskodás vége. Dékány Ferenc kocsiifonyó és Szolnikovics Mihály szerb katonaszökevény a husvétii ünnepeken az egyik szegedi vendéglőben nagy mulatságot csapott. Alaposan felbőgöttek a garatra. Dékány közben nagyhangon erősítette, hogy az ő konyvája bizony keményebb, mint a szódásüveg. Barátja keltelkedett ebben az esztelen állításban, mire Dékány fogadást ajánlott. Meg is kötötték a fogadást: egy liter borba fogadtak. Amikor a dícső fogadást megkötötték, Dékány az asztalra hajtotta fejét és felszólította barátját, hogy vágja hozzá a szódásüveget. Szolnikovics a fogadás értelmében a tele szódásüveggel teljes erejéből fejbevette Dékányt, aki nek persze nyomban betört a feje. Dékány elvesztette a fogadást és valószínűleg az életét is; halálukolva vitték a kórházba.

Május 9-én esküszik meg Albrecht királyi herceg Bocskay Katalinnal. Albrecht királyi herceg és Bocskay Katalin esküvőjét május 9-én tartják meg Pannonhalmán. A fiatal párt előreláthatólag Kelemen Krizosztom titkos tanácsos, a Szent Benedek Rend főapátja fogja megeskütni. Albrecht királyi herceg tanú: báró Perényi Zsigmond titkos tanácsos, koronaőr és gróf Khuen-Héderváry Károly felsőházi tag lesznek. A menyasszony tanúja Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter lesz.

Beleesett a Dunába, halászás közben. Gajdos László 27 éves gazdálkóló, nagypénken a Duna Szentendrei-római-parti szakaszán csónakkal, engedély nélkül, halászott. Halászás közben a csónak peremére lépett, majd egyszemélyi vesztve, a vízbe esett. Mivel uszni nem tudott, feloldokni kezdett és a víz alá merült. Arra haladó halászok hosszas és izgalmas küzdelem után megtalálták és felig megfuttatva kimentették. Első segítségnyújtás után súlyos állapotban kórházba szállították.

Negyedszázados gazdaköri jubileum. Huszonöt esztendővel ezelőtt alakult meg Fóton, néhai gróf Károlyi László és Schandl Károly dr. kezdeményezésére az ország első gazdaköre. A jubileumot nagy ünnepélyességgel ünnepelték meg. A diszközgyűlés keretében ünnepelték meg az ünnepelő gazdákört az ország minden részéből üdvözölték a gazdaérdekelteket.

Különös szerenésatlenség. Egy londoni villamos csőrőnpölt el Cyril Miller leicesteri lakos mellett. Hirtelen elődőlt a kocsi egyik kereké s Miller sebesülten rogyott a kövezetre. Kórházba szállították, ahol katonafegyver-tiltényt vittek ki a combjából. A rendőri nyomozás kiderítette, hogy a végonyon heverő puskatöltényt az arra robogó villamoskocsi felrobbantotta és a kerék valószínűleg comboltatta a vágány mellett haladó Millert. A baleset színhelyének közelében egy kaszárnya áll.

Ékszer- és drágakő-csempészés folyik a kilépo határokon

Amióta ismeretessé vált az a tervezet, amelyet a zsidókérdéssel kapcsolatban a kormány a Ház elé terjeszt, nagyobb arányokat ölt a csempészés és egyre több azoknak a száma, akik vagyonukat tiltott uton akarják kivinni az országból. Ujjában — mint azt néhány eset is bizonyítja — nagyarányú ékszer- és drágakőcsempészés indult meg a kilépo határokon, mert azok, akik pénzüket külföldre akarják vinni, drágakövekbe és aranyba fektetik a pénzt és így csempézik ki az országból. A kilépo határon szolgálatot teljesítő hatóságok közegek természetesen szigorú utasítást kaptak, hogy az ellenőrzést a lehető legpontosabban, mindenre kiterjedő módon és lelkiismeretesen hajtsák végre, mert az országnak tetemes kára származik abból a bűncselekményből, amelyet ezek a lelki ismeretlen emberek követnek el csempészés útján. Egyébként mindazokra, akik értéktárgyakat, ékszert és drágaköveket visznek ki az országból, ugyanazok a törvényes intézkedések irányadók, amelyeket a fizetési eszközökkel elkövetett visszaélések megakadályozására alkottak.

Tangóharmonika az urhölgyek legkedveltebb szórakozása. Nemcsak az otthonban, de mindenütt, ahol vidám hangulatra vágyunk, összejöveteleink, házi-bálokon, mind gyakrabban szól a bájos hölgyek kezében a Sternberg-hangszergyár modern, ékszerszerű hangszere: a tangóharmonika. Mindenki, aki hallja, érzékdattalással állítja meg, hogy ez a gyönyörű, elbájolóan szép kivitelű és igazán kellemes hangu hangszer szőlőszőlők előadására és zenekari szereplésre egyaránt alkalmas. Ingyen ismereteket, mely a különböző modellek részletes leírását is tartalmazza, szívesen küld a Sternberg királyi és udvari hangszergyár, VII. Rákóczi-ut 60. Aki a Sternberg-hangszergyárban egy tangóharmonikát vásárol, annak nincs gondja a hangszer megtanulására, mert a Sternberg-hangszergyár saját kiadású, az összes eddigi tanítási módszert felölelő, újrendszerű magyar nyelvű iskolája segítségével rövid idő alatt megtanulhat harmonikázni.

Huszonegy év után tért haza a fogságból. A vas megyei Szergény községbe most érkezett haza László József földműves, aki 1917-ben orosz fogságba került. László elmondotta, hogy odakint egy orosz nőt vett feleségül. Házasságából egy fia és egy leánya született. Csaldját azonban nem tudta magával hozni; az asszony és a gyerekek odakint maradtak Oroszországban.

Jó hangszere játszani a legnagyobb élvezet. Előszózat igazán olcsón Reményi országos hírv hangszerelelén vásárolhat: Budapest, VI/15. Király-utca 58-60. Képlel díjmentes, 51. számú árcévezeteket.

Előléptetett szakiskolai igazgató. A kormányzó kisaóban Benedek Pál magyar királyi mezőgazdasági szakiskolai igazgatót a közép- és alsófokú gazdasági szakoktatási tanszékvezető részére megállapított és az állami rendszerű VI. fizetési osztály 3. fokozatának megfelelő 10. fizetési fokozatba 1938. évi január 1-től számítható hatályú előléptette.

Különös öngyilkossági kísérlet. Bozoki Józsefné 54 éves, sándorfalvi asszony husvét hétfőjén, hosszas betegeskedés fellelt elkeseredésben, öngyilkosságra szánta magát. Kenyérpárával készített levetet. Az asszonyt borzalmas sérüléssel kórházba szállították, állapota reménytelen.

Angliában karácsonykor melegebb volt, mint husvétkor. Az angoliai időjárásmegfigyelő állomás megállapítása szerint husvétkor még soha olyan hideg nem volt, mint az idén. A mostani, husvétii rekordhideg olyan méreteket öltött, hogy hivatalos megállapítás szerint husvétkor hidegebb volt, mint karácsonykor. Anglia egész gyümölcstermése elpusztult. A husvétii elvelhetetlen „meleg” miatt nekünk, magyaroknak sem volt okunk panaszkodni.

KŐBE KELLENE VÉSNII...

„Egy fogyasztónak sincs joga ahhoz, hogy a gazdtól a termelési költséget sem fedező áron vásároljon.”
(Részlet Wünschler Erigyes előadásából.)

Rövid
történet

Az orvos

Írta: Forgács Ferenc

A telefonos fiu lép a kártyázók asztalához:

— Méltóságos uram! A klinikáról Kovács tanársegéd ur kéreti a telefonhoz.

— Bocsánat, uraim!... — teszi le a kártyát a professzor és eltűnik a telefonfülke irányában.

— Mi az, Dénes?... Mi újság?... — emeli fel a kagylót.

— Egy kislányt hoztak a mentők, méltóságos uram... Rendkívül súlyos eset... Azonnal operálni kell... Minden perc késés végzetes lehet.

— Azonnal ott leszek! — csapja le a kagylót. El sem bucsuzik barátjaitól, csak bevágja magát az autóbába.

— A klinikára!... Amilyen gyorsan csak lehet! — mondja a sofőrnek.

Felbődul a motor és az autókürt hangja belehasít az álmos esti csendbe, mint a ríkoltozó vészszivára.

Ez felriasztja a tudatára ébred, hogy ő nem olyan ember, mint a többi, akiket a klubban hagyott a kártyaasztal mellett, vagy akik gondatlanul sétálnak a Margitsziget árnyas fái alatt.

Neki nincs magánélete, nyugalma, pihenése. Ő orvos, akinek esküvel fogadott kötelessége, hogy segítsen embertársain, enyhítse szenvedéseiket az utolsó pillanatig, az utolsó lehetetlenségig, amíg csak mozogni tud.

A klinikán Kovács tanársegéd fogadja.

Már minden előkészületet megtettek... Autoszerencsétlenség történt a balatonai országúton. A többiek: az apa, anya, a sofőr is megsebzettek... jelentéktelenül... Bekötöttük őket... De a kislánynak eltört a hátgerince és összeroppan a mellkasa. Csoda, hogy még él... Rendkívül súlyos eset.

— Kicsodák? — kérdezi bemosakodás közben a professzor.

— Ternay Miklósék — hangzik a válasz. — Azt mondják, ismeri őket a professzor ur.

A név hallatára összerézzén.

— Ternay Miklósék... — Arca hamuszürkévé válik. Szája köré két erőteljes vonás rajzolódik... Ez a szemében felcsillan a tűz, amit a tanársegéd még soha nem látott.

— Ternay Miklós és felesége, nemesspáni Szabó Klára... — ismétli a professzor a nevet. — Milyen igazságos is a szerelvény élete. Megtörtént hát a csoda, amire annyit esztendeig vártam. Igen, mindig vártam erre a pillanatra, hogy megalázkodva, kétségbeesetten, vergődve jöjjenek hozzám... kérni tőlem — keskenyedik el ajka. — Nem hiába neveztem magam csodavárónak. Az elfelejtett, a kikacagott kis orvos most és így kap elégtételt!

S emlékező agyában képek villannak, emlékek kavarnak. Egy rég elmúlt bál éjszaka képe rajzolódik ki... S az emlékezésében elszorul a szíve.

— Milyen boldogtalan, milyen elgyötört, összeroppan ember voltam, amikor szemembe mondták, hogy a Ternay Miklós felesége lesz, mert szereti... és mert a szülei ügyem egyeznének bele sona, hogy egy szürke, festékszagú diplomás kis orvosnak legyen a felesége.

Még emlékszik azokra a napokra, amikor ez történt. Nem volt az életnek színe, íze. Nem volt az éjszakának álmat, enyhülést hozó nyugalma. Végzeteszerű száguldas volt az utóidág... a professzori katedráig... a mai napig.

Senki még csak nem is sejtette, hogy az ösztönidijas magyar orvos miért dolgozik szakadásig, vakulásig a berlini klinika orvosszágazaga műtőjében, laboratóriumában. Azt egyedül csak ő maga tudta. Ezért a mai napért tett mindent. Csikorgó fogakkal, ökölbe szorult kézzel dolgozott, mert elégtételt követelt a családotól, a kigunyolt élet.

Mint lobogó lánggal égő tűzön for-

tyogó massa forr bensejében a felbolygatott mult... Maga sem tudja megmagyarázni, hová tűnt el híres nyugodtsága. Az idegei nem akarnak engedelmesskedni. Remeg a keze... A keze, amely a legveszélyesebb pillanatokban sem tévedett soha, egyetlen centimétert sem.

Asszisztensnője lép a szobába. — Minden előkészület megtörtént. Műtőasztalon fekszik a beteg.

Alig figyel a szavakra. Szemei előtt Szabó Klárit látja, amint boldogan, kacagva, önfelédten körülhúsan a báltermen Ternay Miklós karján... Fülében a keringő ütemei zsonganak... és egy hang, szavak, egy mondat:

— Nem lehetek a felesége. Pista. Maga még csak most végzett. Nem tud eltartani egy asszonyt... és... különben is én Ternay Miklóst szeretem.

Milyen összetörten, lélek nélküli, kifejezéstelen szemekkel tekintett bele a ragyogó csillárba... Ma sem tudja biztosan, a fénytől-e, vagy valami mástól szédült meg egy pillanatra... Csak arra emlékszik, hogy a körülötte állók fogták meg... Különben végigvágódott volna a tükörsima parketten.

— Mi lenne, ha nem vállalnám az operációt?... — toladodik elő utatlan egy makacs gondolat. — Elvégre az orvosprofesszor életében is előfordulhat az a mindennapos tény, hogy nem érzi magát jól... gyengékedik, pillanatnyilag nem biztos a keze.

Hár pedig az operációhoz elsősorban halálosan biztos kéz kell. Tévedni, bizonytalankodni nem szabad. Egy elidegeskedett mozdulat már a halált jelentheti.

Már azon a ponton van, hogy lemondja az operációt.

— Most... most jön hozzám?... Most bizik bennem, amikor bajban van, amikor csak az én kezem, az én tudásom segíthet?...

A szoba levegőjét tisztító ventilátor friss hullámot csap az arcába. Ettől magához tér. S az előbb még nyugtalanul ficánkoló idegei is engedelmessé válnak.

— De tehet-e arról, ami a multban történt, az a szerencsétlen, beteg gyermek?... Vagy egyáltalán tehet-e valaki is arról?... Ternay Miklós, vagy Szabó Klári?... Nem! Senki sem tehet arról — adja meg önmaga a választ. — Kifürkészhetetlen sorsakarat volt... Mi, emberek, csak porszemek vagyunk, kiket ideoda dobál a sorsszeszély... S én, mikor orvossá avattak, esküvel fogadtam, hogy mindig és minden körülmények között, éjjel, vagy nappal, hívóvaterban, vagy rekkenő kánikukóban, meg életem kockáztatásával is embertársaim javára használok fel tudásomat. Nekem nincs és nem is lehet magántyém, ha valaki orvosi segítségért jön hozzám.

Elsimulnak arcán a lélek viharában felszántott vonások. Már újra az az ember, aki egy órával előbb... tegnap... tegnapelőtt volt... Orvos... csak orvos... a csontosközti kaszás örök ellenfele.

S amikor belép a kesernyés-édes szaga műtőterembe, megszokott fátyolos, halk hangján adja ki utasítását:

— Kezdhettek, kérem, az altatást!

IGAZGYÖNGYÖK

Hol félelem honol, ott nem keletkezik egyetlen dicső tett, egyetlen jócselekedet sem.

Életem saját kezembe van letéve s csak rajtat és akaratomon mulik, hogy magadat nyomorult tucatművé vagy igazi műremekké alakítsd.

A tegnapi boldogság emléke ma már százeves, de a régi bánat emléke mindig uj.

A mi költőink

Völgyi bácsi nótája...

Lenti-hegyi borospince az én tanyám,
Egy falusi szőke kislány az én babám.
Borospince a bányatom temetője,
Szőke kislány a pince felejtetője.

Szőke kislány, Lenti-hegyi borospince:

Ez a kettő, az életem mindensége.
A jó noha a kedvem, ha felélezi,
Szőke kislány csókjalval betetőzi.

MENTES ISTVÁN (Lenti)

Igazán élni

Még csailagón fénylik a szemem,
Mert őrizöm csak egy van nekem.

Lelekem lázítja, forralja vérem,
elindultam, nem lehet letérnem.

Nem lehet megállni vétkesen és gyávnán,
vinni kell életem, vonszolni a gálydám.

Dalolni hozannát, imádságot szólni,
törődelmes szívvel a porba omolni.

Várni és csak tenni, kőszálni, remélni,
vétkes ember módján, de igazán élni.

BÉKEFFY GÁBOR (Budapest)

Leánysors

Most virágok közé ülteted a lelked,
boldogság harmatja öntözgeti kerted.

Magad is virág vagy az élet kertjében,
pirosló szirmaid lengenek a szélben.

Amíg egy férfikéz tövestől kiszakít,
s parányi csépséged egy szobácskát díszít.

Később magvadból új virágszál fakad,
szirmaid lehullanak: Csak egy körö marad.

SERÁK MARGIT

Találja ki!

A magyar nyelvben sok olyan szó van, amelynek visszafelé olvasva is van értelme. Ilyenek például: pék — visszafelé: kép; Pál — visszafelé: lép és így tovább. Ilyen szavak beküldésére hívjuk fel olvasóinkat.

A levelezőlapra irt megfajtest a Vasárnap szerkesztőségének címére (Budapest, V., Báthory-u. 24.) kell beküldeni tíz napon belül. Elkészve-kező megfajtest nem veszünk figyelembe. Jutalom

öt darab értékes könyv.

Kiosztjuk öt olyan előfizetőnk között, aki a legtöbb, az előírásnak megfelelő szót küldi be, előfizetőtáborunk tagja és előfizetési díjhátvalka nincs. Pályáznunk csak legalább tíz szó beküldésével lehet. Megjegyezzük, hogy ennek a rejtvényünknek az ötletét Salfai Saita Béla küldte be Nagyötfüvőrl.

A Találja ki! helyes megfajtest és eredményét a 20-ik számban tesszük közzé.

A 14. számban közölt Találja ki! helyes megfajteste:

A fiu 10 éves; az apa 30 éves; a nagypapa kora 60 esztendő; összesen tehát 100 évesek.

A megfajtest nagyvenhét előfizetőnk küldte be; valamennyi megfajtest helyes volt.

Könyvjutalmat nyert:

1. Pavkovics Antal Pál (Mohács),
 2. Enyhő András (Gyula),
 3. Lajkó János (Pély),
 4. Máté József (Balassagyarmat),
 5. Kemény István (Bicske).
- A jutalmakat elküldtük.

Mese a büszkeségről

Régi jobbágy-adoma. Kicsi koromban hallottam a kocsisunktól. Kár volna, ha elveszne.

Bizony hallották mások is, sokan, kivált, akik falun nevelkedtek. De azok legyenek békeséggel azokért, akik még nem hallották. Mert nagyon régi példabeszéd az, talán több száz esztendő. És megérdemli, hogy még többszáz esztendő legyen.

Egyszer egy nemes ember meg akarta mutatni, hogy ő se röstelli a munkát. Segített kitarakítani a kocsisának az istállót, de csunyán elpiszkolódott az egyik ujjá olyasmitől, ami ott bőven találtatik.

Nagyon elbusult ezen a gyalázaton a nemes ember. Előhozatta a fringiját a kocsisal és tükére tette a piszkos ujját:

— No, Pista, rántsd ki a kardot és csak vágd le bátran ezt a becstelenn ujjat ni! Nem fér össze a nemesi becsülettel, hogy tovább viseljem.

A kocsisnak volt annyit esze, hogy jókorát csapott rá, de csak a lapjával.

A nemes ember nagyot ordított és azonnal bekapta a piszkos ujját a — szájába.

Körülbélül minden gögnek ez a vége.

(K. G.)

Egy kis mosoly

Hatalmas plakátok hirdetik a pesti házak falán, hogy ápolj gyümölcsfáidat. Mert hát a pesti emberek így tavasszal nincs is más baja, mint hogy a gyümölcsfái ápolatlanok.

Két zsidó sétál a Dob-utcában és egyszerre csak az egyik megáll és szorgalmasan kezdi olvasni a hatalmas plakátot.

— De Samu, — mondja a másik — mit akarsz ettől, hát van neked gyümölcsfád?

— Gyümölcsfám nincs. — mondja a másik — de hátha ez az előírás is a polósok ellen is.

— A Nemzetközi Vásáron kétféle vendégül lesz: ahol kell borravalót adni és ahol nem kell borravalót adni. Te melyikbe mész?

— Ahol a ocohet nem kell fizetni.

A bankdirektor késő éjjel jön haza és a villája szalónjában gyantas zörejt hall. Nem mer villanyt gyújtani, hanem hosszas kereséssel után kisérd a sarokból egy nagy ezüst gyertyatartót, meggyújtja a gyertyát és bemegy a szalónba. Egy be-tört talál ott lízas kutatás közben.

— Maga mit keres itt? — kérdi töle reszkető hangon.

— Pont azt a gyertyatartót, — mondja a rabló és a gyertyatartót nyugodtan távozik.

Filléres gyorsvonatok. A MÁV igazgatósága, legalább 500 utas jelentkezése este április 21-én, vasárnap Budapestre Egerbe, Paksra, Sopronba, Szegedre, Hódmezővásárhelyre, Nagykanizsára és Pécsre filléres gyorsvonatot indít.

Meghalt a felvidéki magyar református püspök. Nagy és mély gyász van a szlovenszkói magyarságnak: az elszakított részek református magyarságának kiváló irányítója: Balogh Elemér szlovenszkói dunáninneni püspök, az ottani egyetemes konvent elnöke, 73 éves korában Nagyszombaton hirtelen meghalt. Balogh Elemér 1866-ban született. Fia volt néhai Balogh Sándor székesfehérvári református lelképászornak. Tanulmányait Budapestén végezte, egy ideig itt is lelkeskedett, míg 1895-ben a pozsonyi gyülekezet választotta meg lelkészévé. A pozsonyi kálmivista templom építése az ő nevéhez fűződik. Püspökké 1921-ben választották. Ebben a minőségében rendkívül sokat tett egyháza és a felvidéki magyarság érdekében. Mint tudós is nagy érdemeket szerzett. Számos egyháztörténelmi munkája jelent meg.

